

לא בוכים על נקניק שנשרף...

1. " ... האמת כמה קטן הוא ערך רגשות לבב אנוש נגד התכלית הנעלה של הפקת רצון ד', שהיא באה ע"י התפלה ... צריך שהשכל יתפשט בפעולותיו יותר מן ההרגש".¹
2. " אפילו מצא לבבו מתרגש להיות חפץ בתפלה מצד הרגש הפנימי, מ"מ כל שלא ישים לבבו כי-אם למלאות הרגשו הפנימי לבדו, אין זה עדיין יסוד התפלה שצריך שתהי' עבודת ד'. וצריך שיכיר, שההרגש הוא אמצעי נכון להעמיד מצב נפשו ורעיונו באופן נאה לתפלה, אבל עיקרה הוא נעלה מכל רגשות נפש אדם. צריך שיהיה קבוע הדבר בלבו של אדם שעיקר גדולת התפילה וההתרגשות הטהורה והנשאה ברשפי אש קודש של אהבת ד' היא יקרה מפני שהדבר המוליד אותה הוא הדעת הטהורה והצדק האמיתי".²
3. "הטבעיות של האמונה... מתגברת על-ידי התפילה, אבל הרצון הטבעי אפילו אותו שמתגעגע לתוכני קודש ולענינים אלהיים, יכולים כל סיגי הטבע להתדבק בו".³
4. "ויש תפילה של תפלות, נובעת מרצון עכור ומושחת, תועבה היא, ותועבה היא פועלת, מזהמת את החיים ומוסיפה תבערה יקודית ביסוד התוסס שביקום. (מסיר אָזְנוּ מִשְׁמַע תּוֹרָה גַם תִּפְלְתוּ תוֹעֵבָה: משלי, כח) זאת היא תפילה הבאה מתוך הסרת האוזן מן התורה. וכפי מדת הניגוד של התורה שבעומק הנפשיות שבתפילה, ככה גדולה היא תועבתה".⁴
5. בימי בית ראשון עמד האופי הישראלי המיוחד מצד טבעיותו בחזקה, הנפשות היו קשורות אל הטבעיות העזיזה של האומה, והטהרה והקדושה היתה צריכה להשפיע בעקרה על הכללות, שלא תסור האומה בכללה מיסוד חייה האמיתיים. והופעת הנבואה באה למטרה זו, בהרחקת עבודה זרה, וההשפעה על חיי המוסר הכלליים. ברוממותם של ערכי הכלל, לא היה מקום לדאג שמא לא יהיו הפרטים קשורים אליו ומקבלים השפעתו. כל פרטי המצוות, הדינים, וההלכות, כולם סעיפי הכלל הם. בהתפשטות רוח החיים של כנסת ישראל, הרי הם מתבטאים בכל מילואיהם. בבית שני, וממנו והלאה, הוחלשה הטבעיות הכללית, כלומר הקישור של פרטי הנפשות אל הכלל, וכל הזירוז של מעשה המצוות כולן, עם כל סעיפיהן הרבים, הם מיוסדים על יסוד זה של הקשרת הפרטים אל הכלל, ובכללם גם כן השפעת החיים של הכלל כולו.⁵
6. "צריך שיהיה קבוע הדבר בלבו של אדם שעיקר גדולת התפילה וההתרגשות הטהורה והנשאה ברשפי אש קודש של אהבת ד' היא יקרה מפני שהדבר המוליד אותה הוא הדעת הטהורה והצדק האמיתי".
7. "ואותה ההתרגשות שהיא מתלבשת בתיבות ומאמרים של תפילה יש להם ערך גדול, לא מצד עצמם כ"א מאור השכל ותמימות הדרכים המעשיים וטהרת המידות, שהם גורמים שיהיה הלב מוכן להתרגש באופן כזה מדעת הא-להים והעסק בתפילה ותשבחות"

על

- 3א. " עם כל הכללות עם כל האומץ והיסודיות, שיש באופי הרצוני הטבעי הזה עם כל שיגובו, דינו ככל כח טבעי שיוכלו סיגיו להתערב בו להמשיכם אחריהם לקלקלו ולתעבו. לזאת הכרח הוא לצרף את התורה אל התפילה. התורה והחכמה הם המזקקים ומצרפים את הרצון, מעדנים את תוכן הקודש שלו, ומטהרים אותו מכל סיגיו...".⁶
- 3 ב. "שכשהטבעיות האמונית מתנשאה אל הרוממות המעשית האלהית, החיובית, מתנערת מכל אבקה ואפרה, ומתהווה חטיבה טהורה וקדושה, ראויה למלכות עולמים, ואחר-כך שבה היא למעמקי כל נפשות, בעריגה עליונה... אבל כל אותה הרליגיוזיות הפרודה מזיקוק תורתית ממשלתי אלהי, היא טובעת עמוק במצולות הטבע החשוך של ההזיה והרשעה העכורה, 'מסיר אזנו משמע תורה גם תפילתו תועבה'".⁷
34. "על-כן מסיר אזנו משמוע תורה, לא זו שהמון רגשותיו החומרניים יהפכו לתועבה באין מורה דרך ומנהיגם בנתיב חיים ואורה, כי אם גם תפילתו, אף על פי שהיא פונה למעלה, מכל מקום, באין הדרכה אלהית שכלית המגבילתה, תוכל להפך לרועץ ולקלקול, ולא תתן את הפרי הטוב הרצוי; גם תפילתו תועבה. והתפילה המתועבת, המנוגדת מהתורה ומנגדת אליה, גם היא פועלת את פעולתה, אבל פעולתה היא פעולה תעובה, וכפי רוב כחה, כן גדול הוא ניגודה אל התורה, וכפי עומק ניגודה, ככה גדול הוא התוכן המתועב שלה".⁸
8. "התפילה מה היא? השבת הרגש העדין למקומו, הצלת הנשמה מהמהומה הגסה של החיים. שוקע האדם בקטנותו בזלילה, בגסות, בטומאות שונות; ויכול הוא לרדת לתהומי תהומות של זוהמא. איננו ממתין עד שתתגבר הרעה. צועק הוא לאלהיו, מתרומם ומתעלה והנפש מחלפת כח ומתקדשת אשרי מי שלא עבר עליו זמן גדול ולבו מוקשה מפניה תמימה אל על. הוא רואה חיים, חיים של אמת, חיים של טהרה פנימית".

¹ עולת ראייה / עניני תפלה / הדרכת התפלה וחלקיה

² עין איה / ברכות ב / פרק תשיעי-הרואה / קפז.

³ אורות האמונה / האמונה הטבעית / עמוד 108 / א

⁴ אוצרות הראייה פרק ב'

⁵ שמונה קבצים / קובץ ה / רעז.

⁶ אורות האמונה / האמונה הטבעית / עמוד 108 /

⁷ אורות האמונה / האמונה הטבעית / עמוד 107 / ב

⁸ עין איה / שבת א / פרק ראשון / ז.